

جو کلاس و بهداشت روانی کودکان دوره ابتدایی

نویسندگان: سانر سالو، سولانتائوس و المکونیست
ترجمه: دکتر حمید علیزاده،
عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی

چکیده

این پژوهش به منظور بررسی ارتباط بین جو کلاس و بهداشت روانی دانش آموزان در دوره ابتدایی و اینکه آیا دانش آموزانی که در کلاس دوم مشکلات هیجانی و رفتاری دارند ۴ سال بعد نسبت به عوامل جو کلاسی ضعیف آسیب پذیرتر هستند، انجام شده است. این پژوهش با روش دادن پرسشنامه به معلمان انجام شده است. دانش آموزان ($n=168$) در کلاس دوم (۸ ساله ها در مرحله اول) و کلاس ششم (۱۲ ساله ها در مرحله دوم) مصاحبه شدند.

برای اندازه گیری، اختلال های درون نمود، برون نمود، و میزان مشکلات کلی در مرحله اول از پرسشنامه معلم راتر (RB۲) و در مرحله دوم از فرم گزارش معلم (TRF) استفاده شده است. جو کلاس در مرحله دوم با استفاده از متغیر مرکب اندازه گیری شد. نتایج نشان می دهد که بین جو ضعیف کلاس در پایه ی ششم و افزایش مشکلات هیجانی و رفتاری، در دختران و پسران رابطه وجود دارد؛ همچنین دخترانی که روی هم رفته سازگاری کمی داشتند، به ویژه آنهایی که در کلاس دوم مشکلات برون نمود داشتند، نسبت به جو کلاسی ضعیف در پایه ی ششم، آسیب پذیرتر بودند.

اجتماعی رابه وجود می آورد. جو کلاس شامل جو کاری و روابط اجتماعی در کلاس ها می شود (۱) جو کلاس از دانش آموزان، معلمان و مدیریت مدرسه تأثیر می پذیرد. (۲) در کلاسی که جو خوبی دارد و معلمان بر کار با هم و همکاری تأکید می کنند، (۳) دانش آموزان نیز به خوبی با یکدیگر کار می کنند. تعداد زیادی از پژوهش ها نشان داده اند که بین سازگاری دانش آموزان و جو کلاسی (شامل عزت نفس، علائق و انگیزه ها، پیشرفت در رفتار و پیشرفت در مدرسه) رابطه مثبت وجود دارد (۱۱-۴). با این حال، اطلاعات در مورد ارتباط بین جو کلاسی و روانی کودکان محدودیت بیشتری دارد. هدف این پژوهش بررسی رابطه ی جو کلاسی با مشکلات هیجانی و رفتاری در کلاس ششم (۱۲ سالگی) و مشاهده این نکته است که آیا کودکانی که در کلاس دوم (۸ سالگی) چنین مشکلاتی دارند، در کلاس ششم نسبت به عوامل جو کلاسی ضعیف از دیگران آسیب پذیرتر هستند.

بیشتر بررسی ها در مورد جو کلاس و مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان بر نشانه های برون نمود تأکید کرده اند. کلیکپرا و همکاران (۱۲) کلاس های پایه هشتم را با هم مقایسه کردند و دریافتند که جو کلاسی ضعیف با فراوانی رفتارهای پر خاشگرانه ارتباط دارند. این مطالعه مقطعی بود و تأثیرها می توانند دو طرفه باشند. هر چند جو کلاس می تواند در مشکلات کودکان نقش علی داشته باشد (۱۵-۱۳). با این حال شماری از آزمایش های مداخله ای نشان داده اند که رفتارهای پر خاشگرانه ای افراد، ممکن است به علت اقدام های انجام شده در سطح کلاس کاهش پیدا کنند.

این اثر مداخله در گروه های سنی متفاوت، و در مدارس ابتدایی (۱۵-۱۴) و در نوجوانی اولیه و ثانویه نشان داده شده است. در بررسی طولی کیلام^۳، جو کلاسی ضعیف در پایه ی اول با مشکلات رفتاری بعدی در پسران (نه دختران) ارتباط دارد و همچنین اثر مداخله فقط در مورد نشانه های پسران بود. این بررسی ها نشان می دهند که ارتباط بین جو کلاس و مشکلات برون نمود در پسران بیشتر از دختران است.

همکاری دانش آموزان با یکدیگر در کلاس، سامانه های

تعداد بسیار کمی پژوهش در مورد ارتباط بین جو کلاس و مسائل درون نمود وجود دارد. راسل و راسل^{۱۶} دریافتند که در دانش آموزان کلاس های سوم تا ششم، همبستگی معناداری بین افسردگی خود گزارش شده و شرکت در فعالیت های تحصیلی و اجتماعی و روابط در کلاس وجود دارد.

جو کلاس و جو مدرسه زیر تأثیر یکدیگر هستند. به دیگر سخن، عملکرد خوب مدرسه، به طور حتم جو کلاس ها را زیر تأثیر قرار می دهد و برعکس (۱۷-۲). به نظر می رسد جو کلاس بیشتر از جو مدرسه بر رفتار دانش آموزان تأثیر می گذارد (۱۷) و اغلب هر دو به عنوان مفاهیم جدا در گستره ی تحقیقات مدرسه وجود دارند. به هر حال، یافته ها و اطلاعات در مورد جو مدرسه به ما در درک فرایندهای پیشرفت در کلاس کمک می کنند. از سوی دیگر، در مورد رابطه ی میان جو مدرسه و مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان نیز اطلاعات کمی وجود دارد. جو مطلوب مدرسه به طور مثبت با پیشرفت تحصیلی، رفتار، انگیزه ها و عزت نفس ارتباط دارد (۲۳-۱۹). با این حال، بررسی ها، ارتباط جو ضعیف مدرسه با مشکلات درون نمود و برون نمود را گزارش کرده اند (۱۶-۲۴). در تحقیق کوپر مینک^۷ و همکاران (۲۴) رابطه ی موجود میان مشکلات درون نمود در پسران و نه دختران، و نیز ارتباط قوی تر با مشکلات پسران با جو کلاس مشاهده

شده است.

هدف پژوهش حاضر، افزایش دانش موجود درباره ی ارتباط بین جو کلاس و مشکلات هیجانی و رفتاری دانش آموزان است. موضوع های زیر در نظر گرفته شده اند:

۱. آیا جو کلاسی ضعیف در کلاس ششم با مشکلات هیجانی و رفتاری دانش آموزان ارتباط دارد؟
۲. آیا دانش آموزانی که در کلاس دوم مشکلات هیجانی و رفتاری داشته اند، بعدها در کلاس ششم نسبت به تأثیر جو کلاسی

ضعیف، آسیب پذیرتر هستند؟

آزمودنی ها

نمونه ی مطالعه از جامعه ای انتخاب شده است که اساس آن بر بهداشت روانی دانش آموزان استوار است (۲۷). نمونه ی اصلی شامل ۱۳۲۰ کودک بودند که در سال ۱۹۸۱ در جنوب فلاندا متولد شده اند. اطلاعات در مورد کلاس دوم توسط ۱۲۹ نفر از معلمانشان جمع آوری شدند (مرحله ی ۱)، اطلاعات در مورد کلاس ششم توسط ۱۴۵ معلم جمع آوری شدند (مرحله ی ۲). اگر در طول مدت پیگیری، دانش آموزی از مدرسه ای به مدرسه دیگر منتقل می شد، او را پیگیری می کردند و بدین سبب تعداد معلمان در مرحله ی دوم بیشتر از تعداد معلمان در مرحله اول است. مطالعه به وسیله ی توزیع پرسشنامه در مدارس انجام شد. داده های معلمان در مورد ۸۶۱ آزمودنی (۶۵٪)، ۴۲۳ دختر و ۴۳۸ پسر، در هر دو بار قابل استفاده بودند و ۱۸ نفر از معلمان (۱۲٪) در هر دو مرحله کلاس هایشان را آموزش داده بودند.

به طور کلی، ریزش قابل توجه آزمودنی ها به علت شیوه ی جمع آوری اطلاعات بود و اگر معلمان مصمم نبودند که در این پژوهش شرکت کنند، اطلاعات کلیه دانش آموزان در کلاس ها از بین می رفت. ریزش آزمودنی ها به جنس کودکان، نشانه های درون نمود و برون نمود در مرحله ی اول یا سطح اجتماعی ارتباطی ندارد، اما با پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد. $P = 0/008$ و $x^2 = 97$. آن دسته از دانش آموزانی که در طول دوره ی پیگیری ترک تحصیل می کردند آنهایی بودند که در مرحله ی اول پیشرفت کمتری داشتند.

روش

معلمان در مرحله ی اول پرسشنامه راتر (RB2) را پر کردند (۲۸). این پرسشنامه شامل ۲۶ عبارت در مورد مشکلات هیجانی و رفتاری دانش آموزان است و در مقیاس ۳ درجه ای تنظیم شده است. ۰ = درست نیست، ۱ = تا حدی درست است، ۲ = کاملاً درست است. مقیاس کلی RB2 مجموعه ای از همه ی این عبارات هاست. شش سوال (۲۶، ۲۰، ۱۹، ۱۵، ۵، ۴) مقیاس برون نمود RB2 و سوال های (۲۳ و ۱۷ و ۱۰ و ۷) مقیاس درون نمود را تشکیل می دهند. روایی و اعتبار خوب پرسشنامه RB2 مورد تأیید قرار گرفته است (۲۸-۳۰).

در مرحله ی دوم معلمان بخشی از فرم گزارش معلم انتخابی در مورد نشانه ها و مشکلات را پر کردند. TRF شامل ۱۱۸ سوال در مورد مسائل خاص است و ۲ سوال باز پاسخ دارد و همه ی اینها در مقیاس سه درجه ای درست نیست، ۱ = تا حدی درست است، ۲ = کاملاً درست است، تنظیم شده است. مقیاس برون نمود TRF شامل

آخر تعامل بین این دو مورد بررسی قرار گرفتند. در تحلیل رگرسیون، تعامل شرایط متغیرهای مستقل متمرکز شدند، یعنی میانگین‌ها تفریق شد (۳۵). با استفاده از برنامه SAS، نتایج در نمودارها نشان داده شدند. تأثیر تعدیل کننده‌ی جو کلاس بر ارتباط بین میزان مشکلات دختران در مرحله‌ی اول و دوم در شکل ۱ نشان داده شده و در شکل ۲ جو کلاسی خوب و ضعیف نشان داده شده است.

۳۴ سوال در رابطه با مقیاس رفتار پرخاشگری و رفتار بزهکاری است و مقیاس درون نمود ۳۵ سوال در رابطه با مقیاس گوشه‌گیری، شکایت‌های بدنی و اضطراب/افسردگی را شامل می‌شود. همچنین روایی و اعتبار TRF مورد تأیید قرار گرفته است.

جو کلاس در مرحله‌ی دوم توسط معلمان ارزیابی شد و به عنوان متغیری ترکیبی که شامل ۴ متغیر می‌شود در یک مقیاس ۵ درجه‌ای اندازه‌گیری و تنظیم شده است. این متغیرها عبارت‌اند از: ۱. روحیه کلاس (از خیلی خوب تا خیلی بد)، ۲. موفقیت در انجام فعالیت‌های کلاس - خانه (از خیلی خوب تا خیلی بد)، ۳. قلدری در کلاس (از به ندرت تا اغلب خیلی زیاد)، ۴. شرایط کار منظم در طول درس (از همیشه تا هرگز). دامنه‌ی متغیرهای مرکب از ۴ تا ۱۴ در نوسان بود. میانگین ۸/۱۲، انحراف استاندارد ۲/۲۷، و آلفای کرونباخ ۰/۸۳ بودند.

نتایج

همبستگی بین همه‌ی متغیرها را می‌توان به طور دقیق از مولفان مقاله درخواست کرد. تحلیل رگرسیون پیش‌بینی کننده مشکلات دختران و پسران در پایه‌ی ششم، در جدول ۱ نشان داده شده‌اند. تأثیر معنادار مهمی در هر دو مرحله، در مرحله‌ی اول میزان مشکلات کلی و در مرحله‌ی دوم تأثیر جو کلاسی بر مشکلات کلی، برای هر دو جنس وجود دارد.

همان‌طور که در شکل ۱ دیده می‌شود، تعامل مشکلات دختران در پایه دوم و جو کلاس در پایه‌ی ششم معنادار است، و به ویژه، دختران با نمره کلی بالاتری در پایه دوم نسبت به تأثیرهای جو کلاس ضعیف در پایه‌ی ششم آسیب‌پذیر هستند و این اثر تعامل برای پسران وجود ندارد.

سپس تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی مشکلات درون نمود و برون نمود، در کلاس ششم در میان دختران و پسران انجام شد. تأثیر معنادار مهمی در هر دو مرحله، یعنی در مرحله‌ی اول مشکلات درون نمود/برون نمود در مرحله‌ی دوم جو کلاس بر مشکلات برون نمود/درون نمود هر دو جنس مشاهده شده است (جدول ۲ و ۳).

تحلیل آماری
به منظور پیش‌بینی میزان مشکلات در مرحله‌ی دوم از راه میزان مشکلات در مرحله‌ی اول و نیز جو کلاسی و تعامل بین آنها از رگرسیون خطی چند متغیری استفاده شده است. از آنجا که پسران و دختران در ابراز نشانه‌ها با هم تفاوت دارند (۳۲-۳۴)، پسران نسبت به دختران مشکلات برون نمود بیشتری نشان می‌دهند و از سوی دیگر چون تفاوت‌های جنسیتی در روابط بین جو کلاس، مدرسه و مشکلات هیجانی و رفتاری دانش‌آموزان وجود دارد (۲۴-۱۵-۱۴)، تحلیل‌ها به طور جداگانه برای دختران و پسران انجام شد. برای نشان دادن سهم هر متغیر در الگوها، متغیرهای مستقل را به شکل مرحله‌ای وارد تحلیل کردیم. در مرحله‌ی اول، میزان مشکلات و در مرحله‌ی دوم جو کلاس و در

بحث

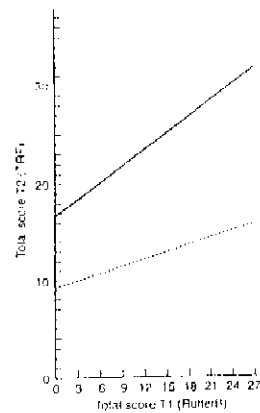
هدف این پژوهش افزایش دانش در مورد ارتباط بین جو کلاس و مشکلات هیجانی و رفتاری دانش آموزان است. بررسی های قبلی بیشتر بر تأثیر جو کلاس روی جنبه های شناختی رشد کودکان تاکید کرده اند و به نسبت اطلاعات کمی در مورد ارتباط جو کلاس با بهداشت روانی وجود دارد. ما ارتباط جو کلاس را با مشکلات کلی، مشکلات برون نمود و درون نمود دانش آموزان در پایه ی ششم بررسی نموده و تحقیق کردیم که آیا کودکان دارای مشکلات هیجانی و رفتاری در پایه ی دوم نسبت به تأثیر های منفی جو کلاس ضعیف در پایه ی ششم آسیب پذیر هستند. قبل از اینکه نتایج را به طور مفصل بیان کنیم لازم است که برخی نکات مربوط به روش شناسی را مورد ملاحظه قرار بدهیم. برای اندازه گیری مشکلات هیجانی و رفتاری کودکان در مرحله ی اول و دوم مقیاس های متفاوتی به کار رفته است که ممکن است برای ما مشکل اندازه گیری به وجود آورده باشد. اما هر دو مقیاس RB2 و TRF آخنهاخ از ویژگی های روان سنجی خوبی برخوردارند و قدرت تمایز آنان نیز خوب است (۲۸-۳۰-۳۱). مطالعه ای که دو مقیاس RB2 و TRF را با هم مقایسه کرده باشد نیافتیم، اما RB2 با مقیاس والدین مشابه، همبستگی بالایی (۰/۷۹) داشت (۳۶) و ما فرض کردیم که مقیاس معلمان نیز این گونه است.

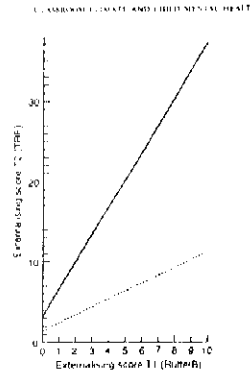
در مرحله ی دوم معلمان، کودکان را همانند جو کلاس ارزیابی کردند و این موضوع ممکن است باعث سوگیری آگاهانه شده و ارتباط قوی بین مشکلات هیجانی و رفتاری افراد و جو کلاس را افزایش داده باشد. از این رو، مهم است که در پژوهش های بعدی درجه بندی مستقلی به کار گرفته شود.

ریزش نمونه ها از مرحله ی اول تا مرحله ی دوم قابل توجه

شکل ۱- تأثیر نمره مشکلات کلی مرحله ۱ بر نمره مشکلات کلی مرحله ۲ در میان دختران (جو خوب = -۱؛ ...؛ بد، = +۱)

شکل ۲- تأثیر نمره نشانه های بدون نمود مرحله ۱ بر نمره نشانه های برون نمود مرحله ۲ در دور سطح جو کلاسی در میان دختران (جو خوب، = -۱؛ ...؛ جو بد، = +۱)

اثر متقابل بین مشکلات برون نمود در مرحله ی اول و جو کلاس در مرحله ی دوم برای دختران معنادار بود که در شکل ۲ دیده می شود. دختران با مشکلات برون نمود در پایه ی دوم، نسبت به تأثیر های زیانبار جو کلاسی ضعیف در پایه ی ششم آسیب پذیر تر بودند. اثر متقابل بین جو کلاس و مشکلات درون نمود در مرحله ی اول، به عنوان عامل مهمی برای پسران و دختران مطرح نشد.

متأسفانه داده هایی در مورد جو کلاس در پایه ی دوم نداریم و نمی توانیم آن را بررسی کنیم. به دلیل مشکلات دانش آموزان، که در تشکیل جو کلاس موثر است، در مرحله ی دوم نیز نمی توانیم جهت علیت را مشخص کنیم. بنابراین می خواهیم ببینیم آیا مشکلات کودکان در پایه ی دوم، جو کلاس در پایه ی ششم را زیر تأثیر قرار می هد. تحلیل رگرسیون مشابه برای پسران و دختران اجرا شد. تأثیری برای دختران وجود نداشت ولی برای پسران تأثیر وجود داشت. مشکلات برون نمود در مرحله ی اول و میزان مشکلات کلی، جو کلاسی ضعیف را در مرحله ی دوم پیش بینی می کند (Se=۰/۱۸۹ و P=۰/۰۰۰۲ و Se=۱/۲۰۷، P=۰/۰۰۰۱).

بود، این واقعیت وجود دارد که دانش آموزانی که در مرحله ی اول موفقیت ناچیزی کسب کرده اند، سعی می کنند نشانه ها را ترک کنند و نیز معلمانی که دانش آموزان مشکل دار، دارند، ممکن است انگیزه ی کافی برای پر کردن پرسشنامه نسبتاً طولانی آخنباخ رانداشته باشند.

در نتیجه می توان گفت احتمالاً درجه بندی جو کلاس خوش بینانه انجام گرفته است. این امر ممکن است در مقابل فرضیه های سوگیری که بر خلاف اطلاعات مطرح شده در بالاست، را ایجاد کند.

جدول ۱. تأثیر میزان مشکلات کلی پایه ی دوم و جو کلاسی پایه ی ششم بر مشکلات کلی پایه ی ششم، (نمره ها بر اساس مدل رگرسیون).

	پسران						دختران					
	ضریب رگرسیون	ضریب استاندارد	SE	P	R ²	تغییر R ²	ضریب رگرسیون	ضریب استاندارد	SE	P	R ²	تغییر R ²
میزان مشکلات کلی در مرحله اول	۱/۳۶	۰/۲۸	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۰۸	-	۲/۴۵	۰/۵۵	۰/۰۴	۰/۰۰۰۱	۰/۳۰	-
جو کلاس در مرحله دوم	۱/۵۵	۰/۲۳	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۱۲	۰/۰۴	۲/۷۸	۰/۳۴	۰/۰۴	۰/۰۰۰۱	۰/۳۶	۰/۰۶
جو کل	۰/۲۵	۰/۱۳	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۱۳	۰/۱۱	۰/۰۴	۰/۰۳	۰/۰۵	۰/۵۵۸۲	۰/۳۶	۰/۰۰

جدول ۲. تأثیر میزان مشکلات کلی پایه ی دوم و جو کلاسی پایه ی ششم بر میزان مشکلات برون نمود پایه ی ششم (نمره ها بر اساس مدل رگرسیون)

	پسران						دختران					
	ضریب رگرسیون	ضریب استاندارد	SE	P	R ²	تغییر R ²	ضریب رگرسیون	ضریب استاندارد	SE	P	R ²	تغییر R ²
میزان مشکلات کلی در مرحله اول	۲/۳۵	۰/۳۸	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۰۸	-	۳/۰۱	۰/۵۴	۰/۰۴	۰/۰۰۰۱	۰/۲۹	-
جو کلاس در مرحله دوم	۰/۵۴	۰/۱۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۱۰	۰/۰۲	۱/۱۴	۰/۲۱	۰/۰۴	۰/۰۰۰۱	۰/۳۳	۰/۰۴
X	۰/۵۴	۰/۲۰	۰/۰۶	۰/۰۰۲۰	۰/۱۲	۰/۰۲	۰/۰۹	۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۳۶۵	۰/۳۳	۰/۰۰

جدول ۳. تأثیر میزان مشکلات برون نمود پایه‌ی ششم بر میزان مشکلات برون پایه‌ی ششم (نمره‌ها بر اساس مدل رگرسیون)

	دختران						پسران					
	ضریب رگرسیون	ضریب استاندارد	SE	P	R ^۲	تغییر R ^۲	ضریب رگرسیون	ضریب استاندارد	SE	P	R ^۲	تغییر R ^۲
میزان مشکلات کلی در مرحله اول	۷۰۹	۰/۱۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۰۴	-	۲/۴۲	۰/۲۹	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۰۸	-
جو کلاس در مرحله دوم	۰/۲۵	۰/۲۰	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۰۸	۰/۰۴	۲/۷۰	۰/۲۵	۰/۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۱۵	۰/۰۷
جو کلاس × درون نمودی	-۰/۱۶	-۰/۰۲	۰/۰۵	۰/۵۷۱۳	۰/۰۸	۰/۰۰	۰/۰۷	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۴۱۰۲	۰/۱۵	۰/۰۰

قوی محیط شان را بیشتر از دختران زیر تأثیر قرار می‌دهد و این احتمال وجود دارد که در خانه نیز وضعیت به همین ترتیب باشد. همچنین بین نشانه‌های درون نمود دانش آموزان و جو کلاسی ضعیف رابطه وجود دارد. این امر در ابتدا توسط راسل و همکاران (۱۶) و در مورد جو مدرسه توسط کوپر مینک و همکاران (۲۴) گزارش شده است. جو کلاسی ضعیف، رابطه‌ی دوستی سازنده را حمایت نمی‌کند و این می‌تواند برای دانش آموزان درون نمود مشکل زا باشد. از سوی دیگر، درک چگونگی تأثیر دانش آموزان دارای مشکل درون نمود بر جو کلاس ضعیف دشوار است. فقدان انرژی، بد خلقی و گرایش به گوشه‌گیری می‌تواند در کل جو کلاس اثر بگذارد و کلاس را فاقد پیوستگی و انسجام کند. با این حال تأثیر این دسته از دانش آموزان بر جو کلاس، احتمالاً ظریف تر از مشکلات برون نمود دانش آموزان است. در واقع، نشانه‌های درون نمود پسران و دختران پایه‌ی دوم، در جو کلاس در پایه‌ی ششم دخالت ندارد یعنی اینکه جهت علیت ممکن است از جو کلاس ضعیف به سمت مشکلات درون نمود به طور قوی تری جریان داشته باشد تا عکس این وضعیت.

اگر دختران در کلاس دوم دارای مشکلات هیجانی و رفتاری بودند و جو کلاسی در شرایط حاضر ضعیف بود، مشکلات آنها مورد توجه خاص قرار می‌گرفت. این یافته در تحلیل جداگانه در مورد مشکلات درون نمود و برون نمود نشان می‌دهد که: با مشکلات برون نمود رابطه وجود دارد. به نظر می‌رسد در صورتی که کلاس ناآرام و نابسامان باشد، دختران در مرحله‌ی اولیه

پژوهش ما یافته‌های قبلی را (۱۶-۱۲) مبنی بر اینکه بین جو کلاس و مشکلات هیجانی و رفتاری دانش آموزان رابطه وجود دارد و اینکه مشکلات هیجانی و رفتاری به وسیله‌ی مسائل قبلی و جو کلاس زمان حال پیش بینی می‌شوند تأیید می‌کند. این الگو ۱۳ تا ۱۸ درصد واریانس را برای دختران و ۱۵ تا ۳۶ درصد واریانس را برای پسران تبیین می‌کند. اثر اصلی جو کلاس ۲ تا ۷ درصد تخمین زده می‌شود و اثر تعاملی در دختران ۱ تا ۲ درصد بیشتر از واریانس مشکلات بعدی هستند که در چندین مطالعه‌ی دیگر نیز به دست آمده‌اند (۳۸-۴۰). در حالی که جو کلاس، میزان واریانس یکسانی را در مشکلات درون نمود پسران و دختران نشان می‌دهد، در این پژوهش، این مساله در مورد مشکلات برون نمود پسران و مشکلات کلی و نیز در مشکلات قبلی مشاهده می‌شود. از آنجا که این اعداد و ارقام فقط در حد تخمین هستند، نمی‌توانیم اثر جو کلاس‌های قبلی را کنترل کنیم و همچنین جو کلاس و مشکلات دانش آموزان یکدیگر را زیر تأثیر قرار می‌دهند. درک چگونگی تأثیر رفتارهای برون نمود بر جو کلاسی ضعیف و چگونگی تأثیر جو ضعیف بر تشدید رفتار برون نمود دانش آموزان از راه خرده فرهنگ کلاسی، چندان دشوار نیست. رفتار برون نمود پسران در پایه‌ی دوم، جو کلاس در پایه‌ی ششم را زیر تأثیر قرار می‌دهد. در حالی که نشانه‌های درون نمود و مشکلات دختران این گونه نیستند. این بدین معناست که مشکلات رفتاری اولیه پسران، می‌تواند هم جو کلاسی و هم مشکلات را پیش بینی کند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که رفتار مشکل دار پسران، به طور

نوجوانی بیشتر مستعد مشکلات برون نمود می شوند. مرحله‌ی نوجوانی اولیه، مرحله‌ی فشار گروه همسالان برای هم‌رنگی است (۴۱). اگر جو کلاس ضعیف باشد، ممکن است با عملکرد ضعیف دانش آموز همراه شود و چنین اثری بر پسران ممکن است یک یا دو سال بعد مشاهده شود، زیرا پسران یکی دو سال دیرتر به بلوغ می‌رسند. همچنین، شاید هم‌بانوعی تغییرات فرهنگی روبه‌رو باشیم. بررسی‌های اخیر در فنلاند نشان می‌دهند که سیگار کشیدن، مصرف الکل، یعنی رفتارهای برون نمود، به ویژه در بین دختران افزایش یافته است (۴۲-۴۳). دختران با مشکلات رفتاری قدیمی‌تر ممکن است به راحتی رفتارهای

ستیزشی را در کلاس بپذیرند و در بین دختران امروزی فشاری برای برون ریزی در نوجوانی وجود دارد. البته، دلیل خوبی برای این یافته خاص نداریم و به بررسی‌های بیشتری نیاز است. در پایان، پژوهش ما یافته‌های قبلی مبنی بر اینکه جو کلاس با مشکلات هیجانی و رفتاری دانش آموزان ارتباط پویا دارند را تأیید می‌کند. افزون بر این، به منظور مراقبت از سلامت افراد در مدارس، اولیای مدرسه باید به جنبه‌های جو و فضا توجه کنند. جو کلاسی خوب نه تنها برای آسایش و یادگیری بهتر، بلکه برای بهداشت روانی دانش آموزان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

زیر نویس‌ها:

1. internalizing
2. externalizing
3. Composite variable
4. Kliclera
5. Kellam
6. Russell and Russell
7. Kuperminc
8. Achenbach
9. Standardized estimate
10. Solantaus
11. My Class Inventory

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منبع: